

C V E T J E

z vertov sv. Frančiška.

Časopis za verno katoliško ljudstvo,
zlasti za ude tretjega reda sv. Frančiška.

S privoljenjem cerkvenih in redovnih oblasti
vrejuje in izdaja

P. Stanislav Škrabec,
mašnik frančiškanskega reda na Kostanjevici.

Vsebina 7. zvezka.

Rimska svetišča. Manjša svetišča pri Lateranu	193.
Življenje in poveljanie svetih gorkumskih marternikov. VIII. poglavje. Odpadniki	196.
Za praznik sv. o. Frančiška. Posnemajmo sv. o. Frančiška	201.
Blaženi Teofilj iz Korte. IX. pogl. Zadnja leta bl. Teofilja in njegova sveta smert	203.
Moli pred jedjo in po jedi	207.
Sv. Anton puščavnik. (Dalje) Ozdravljenja	209.
Cesar Konstantin piše sv. Antonu	211.
Še ena prikazen	212.
Mar Saba. (Dopis iz Betlehema)	213.
O zaničevanju posvetnih nečimernosti. XIX. O težkem jarmu sveta	216.
XX. Jarem Kristusov je sladak	217.
XXI. Kako svet preganja dobre	218.
XXII. Svet ne nasiti naše duše	219.
XXIII. Samo Bog nasiti našo dušo	220.
Nauki, katere je dajal sv. Filip Neri svojim duhovnim otrokom	221.
Priporočilo v molitev	223.
Zahvala za vslišan molitev	224.

V GORICI.
Hilarijanska tiskarna.
1896.

V odgovor gosp. M. M. Hostniku v Moskvi.

(Dalje.)

Gosp. H. piše nadalje: „Ne vem, v kakej smisli o njem govori Miklošič, kajti njega sintakse nemam pod roko, no r u s k i učenjaki, ki staroslovenščino in starorusščino gotovo ne manj znajo od slavnega Miklošiča, na „bomkanje“ pokazujo ko na nekaj posebnega, ko na izključenje, srečajoče se v knjigi, kakor sem rekel, le kakor nenavadno redko izključenje, ko na posebnost ne staroslavjansko in ne starorusko, nego vklativšo se v ta dva jezika od zunaj“.

Kaj naj porečemo na to? Najprej bi vtegnilo biti „nekoliko prenašlo“ „zaključati“ kaj o „bomkanju“, preden je gospodu pisatelju „pod roko“ prišla Miklošičeva sintaksa. Ruski učenjaki niso do zdaj še nič spisali, kar bi jo moglo nadomestiti. Sicer pa nam ruski učenjaki brez imena prav malo imponirajo, zlasti ako na „bomkanje“ le „p o k a z u j o“ in ničesar ne d o k a z u j o. Može kaker Dobrowský, Miklošič, Leskien, katerih imena tudi na Ruskem niso neznana, ne vedo nič o tujščini staroslovenskega futurum exactum, in po njem je delan veš naš sedANJI futurum, bodisi exactum ali inexactum.

Dalje navaja gosp. H. iz Nestorja in drugih „pametnikov“ mnogo primerov, „kjer sedanjik dovršnika označa futurum exactum“ — vse nepotreben trud, ker dokazuje, kar nihče ni tajil. In nato pravi:

„No ne zabóдите, da g. Lamurskij ne govori o rabi „bomkanja“ v futurum exactum, nego v jednostavnem bodočniku; o. Stanislav in g. Viktor Bežek torej se borita proti tem, česar gosp. Lamurskij celó trdil ni.“ — Lejte si no, gosp. profesor Bežek, ali sva se res tako motila? Ali gosp. Lamurskij pripušča primere (ali po gospoda Hostnika šteljv: primera): „ako bo vzel; ako bo zašil; keder bo presodil; kar bo dal; ki jo bodo kupili; ako bo vgodil in me bo prijel; kolikerkoli koli bo zgrešil“? Ako jih pripušča, sva pridobila g. Lamurskega, ker upam, da ne čuti nobene potrebe razločevanja glede „bomkanja“ mej odvisnimi stavki, kjer bi bilo dovoljeno, in glavnimi, kjer bi bilo prepovedano; saj takega razločka naš narod nikjer ne dela današnji. Ali, dasi me jako veseli, da morem mir skleniti s prijaznim gospodom Lamurskim, kaj ker mi ostane venderle za oboje šterbomkanje t. j. tako v odvisnih kaker v glavnih stavih vojska z gospodom Hostnikom! Seveda pa ne vem potem, kako „da jedino pravo in jedino pravilno in absolutno pravilno sodi g. Lamurskij“*), ako se g. Lamur-

*) Na to „absolutno pravilnost“ so me spomnile besede, ki sem jih bral pozneje v neki nemški knjigi: „Das ist die Sprache leichtfertiger Geister und bekundet den Charakter der Leute, welche schnell damit fertig sind, Etwas als absolut gewiss hinzustellen, wenn es aus irgend einem — oft sehr subjektiven und psychologischen — Grund ihren Ideenkreis sympathisch ist, während sie andern weit besser begründeten Wahrheiten gegenüber eben so schnell sich zum absoluten hartnäckigen Zugleugnen entschliessen“. Braun, Kosmogonio, Münster 1895. pag. 26.

CVETJE

z vertov svetega Frančiška.

XV. tečaj.

V Gorici, 1896.

VII. zvezek.

Rimska svetišča.

(P. C. L.)

Manjša svetišča v bližnji okolici Laterana.

To ne bi bilo prav, ako bi se ločila od lateranske cerkve, ne da bi ogledala manjša pa jako znamenita svetišča, ki so v nje bližnji okolici. To so kerstilnica ali baptisterij, svete stopnjice in kapela imenovana Sankta sanktorum.

Kerstilnica je sestavljena iz več kapelic, ki jih notranje dvorišče loči od lateranske bazilike. Najprej prideva v kapelico svete Rufine in Sekunde. Te dve devici in marternici ste bile telesni sestre in počivate pod oltarjem na levici. Na neki podobi poleg oltarja vidiva sv. Filipa Nerija mej otroci, ne brez vzroka, on je namreč spodbujal otroke k posebni pobožnosti k sv. Rufini in Sekundi, da bi božji zveličar tudi njim na glavo položil svoje roke, kaker jih tu v oltarni podobi derži nad glavama teh svetih devic. Nasproti je oltar svetega Ciprijana in svete Justine, katerih telesa tu počivajo. Ciprijan je bil najprej čarovnik in je imel sv. Justino pripraviti, da bi se vdala nečisti ljubezni, ki se je bila proti nji vnela v nekem poganskem mladeniču. Ali peklenški sovražnik je odgovoril Ciprijanu, da nobena čarodejstva ne premorejo nič proti tistim, ki Kristusa v resnici ljubijo. To

je Ciprijana pretreslo, popustil je čarodejstvo, spreobernal se in kerščanstvu in ob enem z Justino prestal smert za sveto vero v mestu Nikomediji v Mali Aziji. Čolnarji so pripeljali njiju trupla v Rim, kjer so jih pokopali najprej v podzemeljskih hodiščih (katakombah), pozneje so jih prenesli v to kapelico. V oboku nad njiju altarjem je mozaik iz dragega kamna „lapis lazuli“.

Kerstilnica sama je zidana na osem voglov. Osem lepih starih stebrov iz porfirja je videti noter mej okroglim marmornatim stebričevjem, ki okrožuje prostor v sredini. Ta prostor je globok in se je v starem času z vodo napolnil, keder se je hotelo kerstiti. Tedaj se je namreč kerstilo s potapljanjem. Kerščenec je stopil v vodo po treh stopnjicah in je po treh družih na nasprotni strani prišel iz vode. Tukaj so nekedaj papeži v veliko in binkoštno soboto odrasle ljudi slovesno kerstili, in še dandanašnji se to tukaj godi, ako njih namestnik (kardinalj-vikarij) kakega juda ali pogana slovesno kersti.

Svete stopnjice so skorajda najbolj obiskovano in čiščeno svetišče v Rimu. Te svete stopnjice so prav tiste, ki so po njih Jezusa gori in dolu vlačili v Piljatovem gradu v Jeruzalemu. Nekedaj so bile v stari papeški palači. Ko je ta pogorela in je dal papež Sikst Peti namestu nje postaviti sedanjo palačo, takrat, namreč leta 1589, je dal sezidati tudi to posebno poslopje za svete stopnjice, da bi mogli verni tu, oddaljeni od mestnega šuma, premišljevati Kristusovo terpljenje. Najprej vstopiva v hodišče, iz katerega pelje petero stopnjic k višku. Srednje so svete stopnjice; ostale četere so, da se navadno po njih gori in dolu hodi. Na stenah ob stopnjicah so razne primerne podobe iz življenja in terpljenja Kristusovega. Svete stopnjice so marmornate. Da jih pa kolena pobožnih molivcev preveč ne zdergnejo, so jih v prvi polovici prejšnjega stoletja pokrili z deskami, vendar tako, da se more vsaka sveta stopnjica videti in je moči dotekniti se je. Na drugi in enajsti stopnjici so mesta, kjer se poznajo sledovi kervi, pokrita s steklom. Na enajsti stopnjici neki da je Jesus padel in se baje še poznajo vtiski njegovih svetih kolen. Kaker se po pravici misli, je dala cesarica Helena svete stopnjice iz Jeruzalema prenesti v Rim. Po teli svetih stopnjicah torej so Jezusa trikrat gori in trikrat zopet dolu peljali: 1. ko so ga prvič peljali pred Piljata, in dolu, ko so ga peljali k Herodu; 2. od Heroda nazaj k Piljatu, in dolu, da so ga bičali in s ternjem kronali; 3. gori k obsojenju in dolu, da

so ga peljali na Golgato k smerti. Te stopnjice so torej posvečene sè stopinjami, kervjo in solzami včlovečenega Boga. V resnici, to je svet kraj! Pomisli tudi, koliko papežev, knezev in koliko tisoč vernih, mej njimi koliko svetnikov je skozi toliko stoletji po kolenih šlo po teh stopnjicah. Tudi zdaj so redko kedaj prazne. Zlasti o petkih meseca marcija in veliki teden prihaja toliko ljudi, da nimajo vsi prostora na svetih stopnjicah ter jih mnogo tudi po sosednih pleza po kolenih. Poklekniva torej tudi midva in moliva Jezusa na mestu, kjer so stale njegove noge, in počastiva pobožno to podlago njegovih nog, ker je sveta. Vže papeža Leon IV. in Paskalj II. sta podelila vernim, ki gredo skesanega serca in terpljenje Kristusovo premišljeva je po kolenih gori po teh stopnjicah (drugači se ne sme hoditi po njih) za vsako stopnjico 9 let odpustka. Papež Pij VII. je pa odločil, da se more ta odpustek obrniti tudi za duše v vicah.

Na verhu svetih stopnjic je kapelica, v katero se vidi skozi tri zamrežena okna. To je bila nekedaj papeška hišna kapela. Papež Leon III. ali IV. pa je dal noter prinesiti več zabojev napolnjenih z ostanki svetnikov z napisom *s a n k t a s a n k t o r u m* t. j. svetinje svetnikov in po njih se zdaj tudi kapelica sama tako imenuje.

Vseh svetinj, ki so tu notri, ni mogoče naštet; eno pa, ki je najimennitniša, moramo vender posebe omeniti. To je čudovita in čudežna podoba zveličarjeva, ki se hrani navadno zaperta za oltarjem. Pobožno sporočilo pripoveduje, da je bil sveti Lukež na željo device Marije in aposteljnov začel slikati to podobo, ali komaj je načertal obrise, pa je nevidljiva nebeska moč doveršila podobo in zato se imenuje tudi nerokotvorna podoba (*ἀχειροποίητος εἰκών*, ahiropiitos ikón — po sedanji gerški izreki). Ob času, ko je gerški cesar Leon Isavrijski preganjal in vničeval svete podobe, je bila ta podoba v Carjigradu. Da jo reši, jo je vergel sv. patrijarh German v morje v zaupanju, da zveličar ne bo pustil, da se njegova podoba zgubi ali vgonobi. Res so jo nesli morski valovi na rimsko brežino, od koder jo je sveti papež Gregor II. v sanjah opomnjen v slovesni procesiji prinesel v Rim. Podoba je slikana na les, pa v 12. stoletju so jo pokrili sè svilnatim zagrnjalom, na katero je prvotna podoba preslikana, tako da se vidi zdaj samo ta posnetek. Ko vzrok

zakritja navajajo neki pisatelji to, ker je prvotna podoba tako veličastna, da se strahom napolni pazljivega ogledovavca.¹⁾

Nekedaj je bila navada to podobo na dan pred velikim šmarinom v slovesni procesiji nesti k Mariji Veliki in pri tej priložnosti so se podobi noge vmile. Na podobi je namreč naslikano celo telo Kristusovo ali zdaj se vidi le glava. Po vmiyanju se je potem s tisto vodo ljudstvo kropilo in pisavci govore o marsiketerem čudežu, ki se je zgodil po tisti vodi. Ob času velikih stisek se je tudi nosila ta podoba po mestu, tako pod papeži Pavlom II., Leonom X., Pavlom III. i. t. d. Pod Pijem IX. se je leta 1863 prenesla k Mariji Veliki, kjer je bila izpostavljena, kaker tudi v lateranski cerkvi, skozi nekaj dni.

Navadno pa se more videti o posebnih časih v letu na svojem mestu v sankta sanktorum, namreč skozi nekaj tednov od božiča na dalje, od cvetne nedelje do 3. nedelje po binkoštih in od dne pred velikim šmarinom do nedelje po osmini tega praznika. Ob svetem letu pa je izpostavljena cel čas. K odgernitvi in zopetni zagernitvi pride lateranski kapitelj v slovesni procesiji v to kapelico. Le pri takih priložnostih morejo navadno moški vstopiti v to kapelico, ženske pa nikoli. Maševati sme notri le papež.

Življenje in poveličanje svetih gorkumskih marternikov.

(P. A. M.)

VIII. Poglavje.

Odpadniki, novic Henrik, župnik Mezdamski, en kanonik gorkumski in p. Viljem iz Litiha.

Henrik, novic iz frančiškanskega reda, je bil sicer spuščен iz ječe, vendar je bil prisiljen ostati pri hezih ter jim služiti. Njegovo stanje je bilo v vsakem oziru silno žalostno; pogostokrat

¹⁾ Mogoče da je prvotna podoba bizantinskega senilnega tipa, o katerem pravi F. X. Krauss: „die Unfähigkeit des Zeitalters, die Majestät der Gottheit mit den Mitteln der alten ausgelebten Kunst zu veranschaulichen, führt zu dem Versuch, durch den Eindruck des Grausigen, unterstützt durch kollosale Verhältnisse der Gestalten, die nämliche Wirkung zu erzielen“. Real-Encyklopädie der christlichen Alterthümer. II. pag. 24. Nerokotvornost naše podobe seveda ni historična; sicer pa je šteti menda mej tako imenovane veronike. Veronica = vera ikón. Primeri tudi Wetzer und Welte, Kirchenlexikon pod: Christusbilder.

so ga preteпали, zasmehovali in zaničevali ter mu vedno očitali, da je bil menih. Nikedar ni bil varen, da bi ga ne obesili, kaker so mu bili zažugali. Slednjič se ga je vsmilil dobri Bog, ter zopet pripeljal svojega vbežnega, nezvestega služabnika v naročje svoje cerkve in v sveto družbo njegovih sobratov. Ko je namreč prišel sè svojim gospodom, kateremu je moral služiti, v Dortreht, mu je tamkaj skrivaj vbežal ter se skril v hiši neke pobožne katoliške žene. Pozneje je pribežal h katoličanom, ves vesel, da je mogel zopet stopiti v njih družbo, kateri se ni bil v sercu nigdar odpovedal. Njegovi sobratje v Hertogenbosku so ga ljubeznjivo sprejeli. Ponižno je sprejel za njegov greh mu naloženo pokoro ter nadalje sè strahom in trepetom zvesto služil Bogu, ki mu je v svojem neskončnem vsmiljenju še dal čas za pokoro. Čez malo let je vmerl na kužni bolezn.

Drugi odpadnik je bil neki gorkumski kanonik. Povedali smo vže, da so hezi njega in župnika mezdamskega odločili od drugih marternikov, preden so jih peljali na morišče in da so imeli oba na sumu odpada. Ves čas sta bila v velikih skerbah, mej strahom in upanjem.

Ko sta se bila omenjeni dan vsedla k večerji in nista nič hudega slutila, prijezdi nenadoma Omalijski ter vkaže oba zvezati in odpeljati. V spremstvu Omalijskega so oba odpeljali na sadni vert samostana Rugge, da bi ju tamkaj na enem drevesu obesili. Pervi je prišel na versto župnik. On je bil sicer prav poštenega življenja, toda močno neveden. Govorilo se je, da je bil pripravljen iz strahu pred smertjo, odpovedati se veri in mašništvu, storiti in verovati vse, kar bodo hezi od njega zahtevali, da, obljubil je celo, nigdar več se ne poverniti k papistovski veri. Toda upanje na ta način vbežati nevarnosti se ni vresničilo temu bojazljivcu. Omalijski je ostal gluh za vse njegovo obetanje, vkaže ga je obesiti, kar se je precej tudi zgodilo.

V resnici nesrečen človek! Vsemu, kar je svetega, se je odpovedal in vender ni mogel le za eno uro odložiti svoje telesne, še menj pa, kar je še bolj strašno, večne smerti. Zakaj dovolj jasne so besede Gospodove: „Kedar me bo zatajil pred ljudmi, tega bom zatajil tudi jaz pred mojim očetom, ki je v nebesih“. (Mat. 10, 33.) In nadalje govori Gospod: „Ne bojte se tistih, ki telo vmore, duše pa ne morejo vmoriti; temuč bojte se veliko bolj tistega, ki more dušo in telo pogubiti v pekel“ (Mat. 10, 28). Ta nesrečnej je pa ravno nasprotno storil: on se je bal tistega, ki

po krivici vmori telo, ne pa onega, ki po pravici pogubi celega človeka. Tako ga je zadela isti čas dvojna nesreča, tista, ketere se je bal, in tudi tista, ketere se ni bal, pa bi se je bil moral bati.

Ob enem moramo pa občudovati nezapopadljivo globokost božjih sklepov, da je bil namreč eden od teh dveh, ki sta bila pripeljana iz Dortrehta v Brilo in skupaj zaperta v ječi z gorkumskimi marterniki, poklican h kroni, drugi pa zaveržen. In ravno tistega je poklicala božja milost na mesto odpadnika, ki je bil v očeh ljudi slabši; tisti pa je bil po pravični sodbi božji zaveržen, ki je bil po sodbi sveta bolj vreden božjega vsmiljenja.

Ko so župnika obešali pred očmi kanonika, je stal ta pred njim sè zvezanimi rokami in razgaljenim vratom ter trepetaje pričakoval enake kazni. Ker je pa znal govoriti francosko, se mu je posrečilo z obljubami in prilizovanjem pri vseh obuditi sočutje. Celo podpredsednik sodišča in krivoverski pridigar sta zanj prosila. Omalij se je slednjič dal omehčati ter rekel kanoniku: „Ako mi daš besedo, da mi boš zvesto pomagal pri vsem, kar ti bom vzkazal, hočem jutri zate govoriti pri grofu. Zakaj, da se te pusti pri življenju, to ni v moji oblasti, temuč to milost smeš pričakovati le od grofa, kateremu te bom rad priporočil“. Kanonik je vse obljubil in Omalij ga je vzkazal peljati v ječo.

Zdi se, da je hotel Omalij sè vsem tem le pokazati, da je on tako rekoč največi dobrotnik obsojenca, da bi mu bil zaradi tega toliko bolj zvest in zanesljiv služabnik. Omalij namreč ni imel desne roke, ter je zaradi tega močno potreboval tacega služabnika in pisarja. Nobeden pa ni bil bolj sposoben za tako službo, kaker ta kanonik, ki je znal govoriti in pisati v treh jezikih in bil sploh prav najden v takih opravilih, ker je vedno mnogo občeval z visoko gospodo. Gorkumsko svetovalstvo je izročilo kanoniku pisano spričevalo in čez štirinajst dni je bil rešen ječe. Omalij ga je vzel v svojo hišo ter ga postavil za svojega pisarja, strežaja, oskerbnika, sploh za hlapca pri vseh hišnih opravilih. Godilo se mu je pa pri tem prav slabo. Vedno je bil zaničevan in vsaki dan je moral slišati razne psovke, kaker: papist, far i. t. d. Omalij, ki je bil zelo neusmiljenega in grozovitega serca, zraven pa tudi velik pijanec, ga je pogostokrat hudo pretepal.

Nesrečo kanonika je pa še pomnožilo to, da je bil v vednem strahu za svoje življenje in zavoljo tega je vedno mislil, kako bi mu bilo mogoče vbežati. Toda še le po dolgem času mu je bila dana priložnost. Grof Lumnij je namreč postavil nekega Bernarda

za tajnika cerkvenega premoženja v gorkumskem okraju. Ker je bila pa ta služba jako sitna in težavna in on tudi ni imel potrebnih zmožnosti, mu je prišlo na misel, poslužiti se v ta namen jako spretnega kanonika. Na vso moč je tedaj pregovarjal Omalija, da bi mu dal za pomočnika njegovega pisarja, ker je bil on zadnji oskerbnik v gorkumski cerkvi in ker so mu bili dobro znani razni dohodki in premoženje kanonikov. Omalij se je slednjič dal preprosi ter mu izročil svojega pisarja za dva meseca, pod tem pogojem, da bo skerbno nanj pazil. — Bernard je storil v tej zadevi, kar je mogel; toda koliker skerbniši je ta nanj pazil toliko skerbniši je kanonik iskal priložnosti za beg, ker je dobro vedel, da je v nevarnosti njegova prostost in življenje. Bernard ga je pošiljal po vaseh pobirat davščino od cerkvenega sveta in pri tem poslu se je večkrat skazal ko prav spreten in na videz tudi zelo zvest pomočnik Bernarda. Pa kmalu je porabil priliko ter vbežal oni nesrečni družbi, v kateri je svojo vest močno obtežil z raznimi pregrehami. Kaker hitro je prišel v katoliške kraje, se je spravil z Bogom in cerkvijo ter ostal zvest do smerti v katoliški veri. Tako ga je rešila velika milost božja tako rekoč iz žrela pekla in nevarnosti večne smerti. Ta kanonik je zložil tudi dolgo pesem v holandskem jeziku, v kateri pripoveduje o zgodbi sv. gorkumskih marternikov.

Zadnji teh treh odpadnikov je neki Viljem iz Litiha, kete-rega so pa imenovali po njegovem materinem jeziku „francoz“. — Na prvih dveh odpadnikih, ki sta bila pripeljana iz Gorkuma, smo občudovali vsmiljenje božje, ki ju je iz globokega padca vzdignilo in pripeljalo k pokori in zveličanju; pri tem zadnjem odpadniku pa moramo spoznati in moliti pravično sodbo božjo, ki zapusti grešnika v njegovih grehih. Tako se učimo povelicevati božje usmiljenje, pa tudi božjo pravičnost ter delati sè strahom in trepetom za svoje zveličanje. Ta nesrečnež je sicer vbežal smerti, ki je draga v očeh božjih, ali kmalu na to je končal svoje nestanovitno in pregrešno življenje — sè strašno in sramotno smertjo. Po pravici imenujem njegovo življenje hudobno in nestanovitno; obljubil je bil namreč vodilo sv. Frančiška, pa tri ali štirikrat je postal nezvest sv. redu. Ko je bil peljan sè svetimi marterniki vred na viselice in je imel tako lepo priložnost vse madeže prejšnjega življenja popolnoma oprati sè serčno smertjo, je storil, tako blizu smerti, novo hudobijo: iz bojzljivosti in strahu pred smertjo

je prederzno zatajil katoliško vero in se ločil iz sv. družbe martnikov.

V pismu do predstojnice samostana sv. Neže v Gorkumu je sam pripoznal ta svoj odpad, pa skušal se je opravičiti z besedami: „Kar sem z ustmi govoril, nisem mislil v sercu“.

Prazen izgovor, ki nikaker ne more obstati pred-besedami Gospoda: „Kedor me zataji pred ljudmi, tega bom zatajil tudi jaz pred mojim očetom, ki je v nebesih“. (Mat. 10, 33.). Tako je postal ta nesrečnež na dvojni način odpadnik, namreč od sv. Frančiška in od Kristusa.

V tisti noči, ko je odpadel od sv. vere, so ga pripeljali v hišo Omalija, kjer je bil osem dni zapert. V tem kratkem času so vže spoznali njegovi gospodje, da je vže slekel in odvergel vse, kar je imel redovniškega in „papistovskega“ na sebi, in zavoljo tega so ga spustili iz ječe. Omalij sam mu je dal orožje ter ga poslal kot vojščaka k Treloniju, da bi pomagal braniti mesto Brilo. Po tem nesrečnem začetku je hitro padal vedno giobokeje. Prebiral je brezverske knjige, prepeval gerde pesmi, klatil se okrog sè slabimi tovariši tako, da je kmalu druge prekosil v hudobiji. V omenjenem pismu na predstojnico samostana sv. Neže se ni sramoval dostaviti, da jo hoče v kratkem obiskati in se ž njo poročiti — on, redovnik in duhovnik se je derznil kaj takega pisati Bogu posvečeni devici! Zavoljo drugih hudobij bi ga človek še izgovarjal, češ, vojščak je in boji se smerti; ali da je pisal tako pismo, k temu ga ni nihče silil, temuč to kaže očitno, da je bil vže popolnoma spriden.

V kratkem času je pri hezovskih vojščakih tako napredoval v hudobiji, da je vse tovariše nadkriljeval sè svojim roparskim življenjem. Ti sami so se čudili, da se je mogel človek, ki je bil še pred kratkim v samostanu, tako hitro privaditi in izuriti v vseh vajah in razvadah vojaškega življenja, če se sploh sme te roparje imenovati s častitljivim imenom vojščaki. Prederzen je bil tako, da je enkrat čisto sam, na očitni cesti napadel voz, na katerem se je peljalo več ljudi, ter ga popolnoma oropal; tak strah so imeli ljudje pred njim. S tem djanjem, in še z mnogimi drugimi dokazi svoje divjosti in prederznosti si je pridobil velik vgled pri svojih roparskih tovariših. Ko je bil s takim junaštvom zadosti spričal in pokazal, kako je zanesljiv, mu je izročil njegov rojak Omalij službo, da je smel v grofovi kleti natakati vino in nositi na mizo. Ali tudi v tej malenkostni reči je pokazal zaničljivi od-

padnik svojo nezanesljivost; zakaj kaker govori Gospod: „Kedor je v malem krivičen, je tudi v večem krivičen“. (Luk. 16, 10).

Ponaredil je namreč ključ od kleti, da je mogel popivati sè svojimi prijatelji in tovariši. Pa ravno njegovi vinski bratci so ga izdali. Precej so ga vergli v ječo in obtožili dvojne hudobije, tatvine in pa, da je hotel zastrupiti grofa in njegove prijatelje. Perve hudobije, da je kradel vino, je bil res kriv, kar pa zadeva drugo, pravijo, da je bil po krivem obdolžen. Z martrami so ga prisilili spoznati goljufijo in na to so ga obesili, tri mesece po smerti svetih marternikov. V resnici žalosten konec tega nesrečnega človeka. Marterniško krono, ki mu je tako rekoč vže nad glavo visela, je zaverigel, sè svojimi hudobijami si je le za malo dni podaljšal življenje ter bil sramotno vmorjen zavoljo tatvine.

Kaj ga je čakalo v večnosti, ne bom govoril; bati se je, da je za to časno smertjo sledila večna smert, večno terpljenje.

On je bil eden od dvanajstih manjših bratov sv. Frančiška, ki so morali nastopiti pot terpljenja. Enajst je ostalo stanovitnih, kaker je ostalo stanovitnih enajst aposteljnov Jezusovih; dvanajsti pa, ki se je pregrešil s tatvino in odpadom, predstavlja Judeža, zaverženega dvanajstega aposteljna. Na onih enajstih je hotel pokazati Bog svojo dobrotljivost in vsmiljenje; na tem zadnjem pa je pokazal ko pravičen sodnik svojo ostrost. Res so terde in ostre za grešnika sodbe božje, naj bodo vže skrite ali očite, ali krivične nikedar niso.

Za praznik sv. o. Frančiška.

Posnemajmo sv. očeta Frančiška.

1. Sv. Frančišek more klicati vsem nam, kar je pisal sv. apostelj Pavel Korinčanom: Bodite moji posnemalci, kaker sem jaz posnemalec Kristusov“. I. Kor. 4. 16. Njega je tako močno vleklo k vbogim, ker je v njih videl samega Kristusa. In ker je našel Kristusa samega v vboštvu od jaslic do križa, zato je tudi serafinski Oče hrepenel po največem vboštvu; želel je biti prost vsake pozemeljske reči, da bi tako našel Boga in ga mogel popolnoma svojega imenovati. Potemtakem je on cele noči ves izven sebe klical: „Moj Bog in moje vse“. — „Kar ni Bog“, pravi Tomaž Kempčan (III. 31.) „ni nič in se mora imeti za nič. Gdor kaj visoko ceni izven edne neskončne, večne Do-

brote, bo še dolgo ostal majhin in bo spodaj ležal. Zapusti vse in našel boš vse; pusti poželenje in našel boš mir. Prevdari to v svojem duhu.“ — Oh da bi vsi njegovi otroci bili deležni duha sv. Očeta Frančiška !

2. Da se pa združimo z Bogom, moramo najprej zapustiti sami sebe. „Človeku je močno potrebno“, govori zopet Kempčan (II. 11.) „da poleg vsega tudi sebe zapusti, in si iz svojeljubnosti nič ne priderži. Nihče ni bogatejši od tistega, kateri zna sebe in vse zapustiti in se naj bolj spodaj postaviti.“ „Ke bi ti samega sebe za nič cenil in se spraznil vsake vstvarjene ljubezni, bi se moral jaz z veliko milostjo v tebe razliti“ — te besede pripisuje Bogu pobožni pisatelj. (III. 42). — Od tukaj je prihajala reka milosti, ketera se je razlila v Frančiška. Prazen vsake samoljubnosti se je dal vsega za druge, in v ponižnosti imenoval sebe in svoje: „Manjše brate“, samega sebe je pa odkritoserčno in prepričano imel za naj večega grešnika. — Hrepeniš li resno posnemati sv. Očeta v zapuščenju samega sebe in sveta ?

3. Pomisli, kako se je vbogo in ponižno serce serafinskega Očeta po pozemeljskih rečeh vzdignilo k Bogu. On je videl v vstvarjenih rečeh vse dobro, koristno in lepo, kar imajo na sebi. Ali njegovo serce ni obviselo na njih, temuč njegove misli so stopile od tam više, namreč k Stvarniku vsega in vsacega dobrega, koristnega in lepega. Ker je on imel pod nogami vse stvari, so se mu spremenile v lestvene stopnje, po katerih je prispel do nevstvarjenega vira vse dobrote. In tako je vabil ljubezni goreč vse stvari, da naj hvalijo in povečujejo ž njim Stvarnika; zahvalil se mu je pa tudi za bolečine, v katerih je Bog spolnjeval svojo sv. voljo v njem, in slaveč Boga, je šel v večnost, da bi tam pred prestolom božjim mej trumami Serafinov nadaljeval vekomaj sladki slavospev. —

O prosi, slavni Očak, za zbor tvojih sinov in hčer, kateri še zdihujemo v tej solzni dolini, da bi tebe posnemali v življenju in enkrat se vsi s tebo veselili v nebesih ! V ta namen molimo se sv. Cerkvijo :

O Bog, kateri si svojo Cerkev po zaslugah našega svetega Očeta Frančiška obogatil sê vstanovljenjem nove družbe, dodeli nam, da bi po njegovem zgledu posvetno zaničevali in se v večnosti veselili deležnosti nebeških darov. Po Kristusu Gospodu našem. Amen.

(P. H. R. po P. Salv. Winkes, Seraphischer Tugendspiegel).

Blaženi Teofilj iz Korte.

P. C. L.

IX. POGLAVJE.

Zadnja leta blaženega Teofilja in njegova sveta smert.

„Čas mine, smert pride in večnost se prične“, te besede je pogostokrat govoril blaženi Teofilj in se po njih tudi zvesto ravnal; pripravljal se je sè vso največo skerbjo za pot iz časnosti v večnost. To vedno pripravljanje za smert, je pa tudi storilo, da je bil za nebesa zrel, kar je vsaki spoznati moral, ki je imel kaj ž njim opraviti. Patri Jesusove družbe so imeli v Fucečiju *) misijon ter so prišli v samostan prosit pomoči pri spovedovanju. Ko blaženi Teofilj zve, da so v samostan prišli, jim gre hitro naproti, poklekne pred nje, jim poljubi noge ter pravi: „To se samo od sebi razume, ker je to naša dolžnost“. Voditelj svetega misijona je bil p. Olivares, katerega je to obnašanje p. Teofilja tako genilo, da je rekel: „Zapomnite si, to je svetnik“.

Res da je bil svetnik, zakaj njegovo življenje je bilo bolj v nebesih kaker na zemlji. V molitvi so ga večkrat videli zamaknjenega v Boga, tako da je bil brez vsega počutka in ni nič čutil, če so ga tresli. Včasih je cel dan preklečal pred Najsvetejšim v cerkvi, kjer se je popolnoma v Jezusa vtopil. Rekel je: „Ke bi se presveto Rešnje Telo samo v Jeruzalemu hranilo, bi si morali na vso moč prizadevati, da bi ga tamkaj obiskali; kolikanj bolj moramo to storiti, ko ga imamo v svoji hiši“. Maševal je, kaker smo že opomnili, z največo pobožnostjo in posebno zadnja leta je bila ta njegova pobožnost nekaj čisto posebnega, tako da so mnogi, ko so že pri eni maši bili, še pri njegovi ostali, če je ravno k oltarju pristopil. Za to sveto opravilo se je dolgo časa pripravljal in po njem tudi dolgo in goreče zahvalnice opravil, tako da ni čutil, kaj se okoli njega godi. Bilo je n. pr. 3. marca l. 1740, prvo postno nedeljo, ko je bil okolu polu sedme ure zjutraj močan potres. Redovniki, ki so na korn molili brevir, in verniki, ki so bili v cerkvi, so vsi zbežali, p. Teofilj pa, ki je opravljal zahvalnice, ni nič čutil potresa.

*) Na zemljevidih smo našli v sredi pota mej Firencami in Pizo kraj Fucecchio, kar bi se izgovorilo *Fučekjo*. Najberž je to tisti kraj, ki se imenuje v našem spisu Fukečijo.

Pri tolikanj ostrem in spokornem življenju so vedno bolj in bolj slabele telesne moči blaženega Teofilja in konec njegovega življenja se je približaval. — Akoravno že močno slab, si vender le ni dajal miru, keder je bilo treba kaj Bogu dopadljivega storiti. Bilo je 10. maja l. 1740, ko je bil neko jutro poklican, da bi šel k nekemu vmirajočemu, da bi ga spovedal. Vreme je bilo zelo slabo in merzla burja z dežjem je zrak močno ohladila. P. Zaharija, ki je bil ravno takrat pri blaženem Teofilju, se ponudi, da bode on šel in bolnika spovedal, pa Teofilj mu odgovori: „Ne, moj sin, mene so poklicali, in jaz hočem bolniku to ljubezen storiti“. In šel je res. Ko pa se je vernil, so se pokazala prva znamenja nevarne bolezni, katera je v kratkih dneh razrušila stanovanje te svete duše. Pri vsem tem, da je bil močno slab in merzliččen, je vender le še hodil na kor k skupnim molitvam tudi po noči. Sobratje so ga prosili naj odje-nja in si nekoliko prizanaša, pa ga niso bili v stanu pregovoriti; še le 13. maja je tako oslabel, da je moral obležati, ker ni mogel več po koncu biti; 16. maja je bolezen vedno hujša prihajala in čutil je, da se mu smert približuje. Zdravnika, gospoda Ribottija, je opomnil, naj mu pove odkritoserčno, kako in kaj je ž njegovo boleznijo. Zdravnik mu reče: „Prečastiti oče, ker zahtevate, da vam brez vseh ovinkov resnico povem, vam naznanjam, da ste v prav veliki nevarnosti“. Blaženi je to izjavo zdravni-kovo z velikim veseljem zaslišal ter se mu zahvalil; potem je tudi še drugzega zdravnika, gospoda Kalavernija, poprašal o bo-lezni, in tudi ta mu je ravno tako odgovoril. „Bog Vam poverni“, mu reče blaženi Teofilj, Boga hočem za vas prositi; On je go-spod mojega življenja in kaker ga je volja, tako in tam naj vmerjem. Bog bodi zahvaljen, da me je obiskal s tako boleznijo, v kateri morem do zadnjega trenutka pri zavesti ostati“. Nje-govi prijatelji, častivci in duhovni sinovi, ko so izvedeli o nje-govem brezupnem stanju, so ga v mnogem številu obiskali; sè solzami v očeh so poslušali njegova očetovska opominjevanja in žalostnega serca so se poslovili od njega, dobro vedoč, da zad-njikrat. Posebno pa so domači sobratje v veliki skerbi in strahu pričakovali ločitve svojega predstojnika, ki je bil duša novega življenja v zdaj tako priljubljenem ritiru. Bali so se, da bo ž njegovo smertjo tudi ta nova vstanova mnogo terpela. P. Emilij iz Luke, ki je bil posebno vnet za novo življenje in se je močno bal za njegov obstanek, je prosil blaženega Teofilja, naj po zgledu

sv. Martina Turonskega govori k Bogu: „Gospod, ako sem še potreben temu tvojemu ljudstvu, se ne branim, zgodi naj se tvoja volja“. Toda blaženi Teofilj mu odgovori: „Ako bi jaz to misel imel, da sem za ta samostan potreben, bi bil pač vreden, da me Bog zaverže“. O sveta ponižnost! P. Filip, ki je bil sedem let njegov spovednik in je vedel, kako se je p. Teofilj poprej bal vmreti, ga vpraša, če zaupa v Boga, in če vdan v njegovo voljo umerje? P. Teofilj je odgovoril: „Da, da, moj pater!

Bilo je devetnajstega maja in p. Teofilj je ležal v postelji, akoravno v hudih bolečinah vender popolnoma miren. Proti večeru, ko je bil čas, da bi šli patri na kor k večernicam, ni bilo slišati znamenja zvonca, kaker po navadi. To ga je zelo vznemirilo in iznejevoljilo, ker je bil nad vse strog in natančen glede reda v skupni molitvi. Kaker je bil slaboten, vstane iz postelje, zgrabi za palico ter ž njo sè vso silo udriha po vratih. Bratje slišati tak ropot, prihite v njegovo izbo misleč, da se je kaj nevarnega pripetilo. On pa jih ostro ozmirja: „Ali se tako opravlja služba božja? Čas je za večernice in ni slišati zvona. To ni gorečnost!“ Hitro so šli in dali znamenje sè zvoncem ter se odpravili k molitvi večernic. P. Zaharija, ki o tem slučaju nič ni vedel, gre pri zvonjenju tudi na kor, poprej pa hoče še pogledati svojega ljubega vodnika in duhovnega očeta. Stopiyši v njegovo celico ga vpraša, kako da mu je kaj, p. Teofilj še nejevoljen odgovori, kaker poprej: „Tukaj ni gorečnosti za božjo čast, to noč pojdem k juternicam; sramota, k večernicam ne zvoniti!“ Na to se je vernil v posteljo ter opravil večernice; potem je vzel križ in molil sv. križev pot pobožno premišljevaje Kristusovo terpljenje in smert. Ko je to pobožnost končal se je želel še spovedati zlasti zaradi zadnjega dogodka glede večernic. Po spovedi je prosil še papeževega blagoslova za vmirajoče in takoj se je začel smertni boj. Neprenehoma je imel svoje oči obernjene na podobo križanega Jezusa, ki je na steni ob njegovi postelji visela. Sobratje, ki so okolu njega klečali in zdihovaje za vmirajočega molili, so slišali, da nekaj govori, niso pa mogli razumeti, kaj bi bilo. P. Filip, njegov spovednik, ga vpraša, kaj da želi, in on odgovori: „Jaz želim, da bi se umilo, kar zapoveduje sveta mati cerkev“. Iz tega odgovora so sklepali, da želi, naj bi se molile molitve za vmirajoče. Molili so tedaj, kaker je v obredniku predpisano, in pri litanijah je razločno odgovarjal: „prosi za me!“ Na to je smertni boj vedno hujši po-

stajal, ker tudi njega so v zadnjih trenutkih napadale skušnjave. Čudno je bilo videti! Njegov obraz, ki je bil do sedaj vedno mil in ljubeznjiv, je postal nekako preplašen in vznemirjen; z divjim pogledom je zrl v kot celice, persi so se mu močno dvigala, govoril je z močnim glasom, toda nerazumljivo, kaker da bi se s kom hudo prepiral. To je trajalo kaki dve uri. Potem je še dvakrat spregovoril, prvič namreč je precej glasno rekel: „En Bog, eden trojni; ena duša in ena večnost“. V drugo pa je zopet nekoliko bolj plašljivo izgovoril: „Kaj se bojiš? Kaj se bojiš?“ Nemara je bil takrat zadnji boj s hudobnim duhom. Na posled se je z obema rokama kerčevito oklenil križa, še enkrat je globoko zdihnil in se smehom na ustnicah je vernil svojo blago dušo Bogu.

Žalosten glas zvona je prebivavcem Fukečija naznanil pretresljivo novico, da je svetnik vmerl. Njegovi prijatelji, spovedanci, njegovi duhovni otroci in zlasti njegovi samostanski sobratje so bili neutolažljivi, vse je jokalo, sleherni je milo tožil: „Zgubil sem svojega očeta!“ Oblekli so potem mrtvo truplo v drugi habit in v dolgem sprevodu žalostnih spremljevalcev so ga prenesli v cerkev. Vse se je drenjalo okolu ljubljene merliča, moški in ženske, odrasli in otroci, posvetni in duhovni, vsak se je hotel še enkrat dotekniti svojega očeta, poljubiti mu roko ali nogo. Mnogi so tudi začeli z nožmi njegov habit razrezavati, da bi si kak košček sukna prisvojili in hranili kaker dragoceno svetinjo in spomin na svetega očeta. Vsled tega je bila obleka blaženega merliča že tako razrezana, da je pomanjkljivo truplo zakrivala in so ga morali v zakristijo prenesti in tam v drugi habit preobleči. Da bi pa želji ljudstva zadostili, razrezali so še ostali habit in ga v malih koščkih ljudem razdelili. Dva dni potem je bil veličasten pogreb; pokopali so ga v skupnem pokopališču redovnikov.

Kmalu po njegovi smerti pa so začeli zbirati pomenljive in imenitne dogodke iz njegovega svetega življenja in leta 1750 se je pričelo prvo preiskovanje njegovih čednosti in še le lansko leto je bilo to natančno preiskovanje končano. Slavno vladajoči papež Leon XIII. so 23. maja 1895 določili, da se zvesti sluzabnik božji prišteje mej zveličane v nebesih.

Moli pred jedjo in po jedi.

„Ako jeste ali pijete . . . vse k časti božji delajte.“

1. Kor. 10, 31.

Dober kristjan, pravi tretjerednik, ne moli samo zjutraj in zvečer, ampak tudi pred jedjo in po jedi. To je silno stara in pa lepa navada; že stari Izraelci so molili, preden so jedli; po jedi so se Bogu pa zahvalili. In naš nebeški učenik Jezus Kristus je molil, preden je nasitil pet tisoč ljudi s peterimi kruhi in dvema ribama; sv. evangelist Marka pravi: „pogledal je v nebo, in je blagoslovil in razlomil kruhe“¹⁾, ravno tako je molil tudi pred in po zadnji večerji.²⁾ Aposteljmi so ravno tako delali in po njih zgledu „niso (pervi) kristijani, pravi sv. Hijeronim, zavžili nobene hrane, da ne bi bili prej molili, in od mize, jedi niso nigdar vstali, da se ne bi bili prej Gospodu zahvalili“.³⁾ Ta lepa navada se je ohranila v kerščanskih hišah do današnjega dne. In zakaj ne bi molili? Da, bogoljubni bravec, pred jedjo je treba moliti, ker Bog sam zapoveduje, „in ko boš jedel in boš nasiten, se skerbno vari, da ne pozabiš Gospoda“⁴⁾. In ako bi Bog tudi ne zapovedal, se vender spodobi, da moliš. Kaj bi rekel, ako bi prišel v tvojo hišo tujec ter bi se molče vsedel za mizo, z družino jedel in ko bi se najedel, bi vstal in molče šel iz hiše, ne da bi se ti zahvalil? Glej ravno tako delaš ti, keder ne moliš ne pred jedjo ne po jedi, ker gospodarja jedi in pijače, Boga, ne prosiš ali smeš jesti ali ne, in po jedi, ako ne moliš, delaš, kaker da ni Bog toliko vreden, da bi se mu zahvalil. Nikar ne pravi, to sem sam zaslužil, sam pridelal; ali ne veš, da vsaka dobra stvar pride od zgoraj, kaker piše sv. apostelj Jakob, in ako Bog ne blagoslovi, ne bo teknilo, ako še toliko sneš. „Ako opustiš Bogu se zahvaliti, pravi Krasé, ne zaslužiš, da ti da grizljaj kruha, in ako imaš še toliko premoženja, ti bo začelo kmalu primanjkovati. Zakaj Bog jemlje premoženje nehvaležnim, ki ga slabo rabijo in niso hvaležni zanj“.⁵⁾ Nasproti pa pravi sv. Krizostom: „Miza, ki se z molitvijo začne in z

¹⁾ Mark. 6, 41.

²⁾ Mat. 26.

³⁾ ?

⁴⁾ 5. Mojz. 6, 12.

⁵⁾ Crasset, la manna del deserto, consid. 2.

molitvijo konča, ne bo nigdar obožala¹⁾. Ne samo zapoved, ampak tudi hvaležnost tedaj te veže, da pred jedjo prosiš Boga blagoslova, potem se mu pa zahvališ. Dobro in koristno je moliti pred jedjo in po jedi, da ne boš nezmeren v jedi in pijači in da se ti ne bo zaletalo, zakaj veliko jih je že vmerlo pri kosilu ali večerji ali pa kmalu potem; zdravi so se vsedli, vmirajoče ali pa že mertve so odnesli. Da se tudi tebi kaj takega ne zgodi, vselej lepo moli pred jedjo. Taka molitev dela, da jed še bolj tekne; ako ni bčžjega blagoslova, jed ne tekne, naj bo še tako izbrana, dobro napravljena in o pravem času zavžita. „Na božjem blagoslovu je vse ležeče“ pravi Nemec in to so vbogi redovniki in redovnice že večkrat skusili. Zato se ne toži, da dan danes jed ne tekne; sam sebe, svojo družino toži, ako ne molite, ali pa tako, da ne veste kaj molite. Opravljaj to molitev pred jedjo prav pobožno; v kerščanski hiši, oče, ali gospodar, ali ako njega doma ni, mati, gospodinja, ko vsa družina okoli mize lepo stoji in roke sklenjene ima, glasno moli staro molitev: „Vseh oči čakajo tebe, Gospod, in ti jim daš živeža o pravem času. Ti odpreš svojo roko in nasitiš se svojim blagodarom vse, kar živi. Čast Očetu . . . Blagoslovi, Gospod, nas in te svoje darove, ketere bomo zavžili od tvoje dobrote. Po Kristusu Gospodu našem. Amen.“ Ali zmolite vsaj očenaš in češčenamarijo glasno. Po jedi zopet vstani in stoječ in ne sedeč se pobožno zahvali Bogu: „Zahvalimo se tebi, vsegamogočni Bog, za vse tvoje dobrote, ki živiš in kraljuješ vekomaj. Poverni, o Gospod, vsem našim dobrotnikom za tvojega imena voljo večno življenje, amen“; ali zmoli saj očenaš in češčenamarijo. Tako ali kaker imaš v molitvenih bukvah moli vsakikrat pred jedjo in po jedi. Ta lepa in dobra navada se dandanašnji zelo zgublja, nekatere družine molijo, pa tiho, in oče in mati ne vesta kaj molijo otroci, v drugih hišah molijo glasno, pa raztreseno in skoraj ne vedo kaj molijo. To je žalostno; ali še bolj žalostno je, ako v hiši več ne molijo, ako jejo in pijejo, kaker neumna žival brez molitve. Čez take se je Bog pritožil vže v starem testamentu: „Otroke sem zredil in povišal, oni pa so me zaničevali. Vol pozna svojega gospodarja in osel jasli svojega gospoda; Izraelj pa ne pozna mene, in moje ljudstvo ne razume“²⁾. Ne ravnaj se te-

¹⁾ Pri Slomšeku, hrana evangelijskih nauk 2. del. str. 65.

²⁾ Izai. 1, 2, 3.

daj, bogoljubni tretjerednik, tretjerednica, po takih, ki ne molijo pred jedjo in po jedi, naj se smejejo kaker hočejo, ti le pobožno moli, zakaj „Bog nam bo dal svoje darove, nas opominjajo rajni škof Slomšek, v obilnosti, in bo rajši čudež storil, kaker nas pustil brez potrebne hrane“.¹⁾

Sv. Anton puščavnik.

(P. L. H.)

(Dalje).

Ozdravljenja.

Z molitvijo je Anton hudiče izganjal, bolnike ozdravljaj; pa nigdar ni nič sam sebi prišteval, vse je nanašal na moč in voljo Božjo. Kristus skaže milost, komer hoče, keder hoče, rekel je večkrat.

Nekedaj pride k Antonu na goro neki Fronto iz Palestine. Tega je hudi duh strašno trafil; z zobmi mu je jezik grizel, oči mu je hotel izkopati. On prosi Antona, naj moli Gospoda zanj; Anton moli in pravi: „Pojdi, ozdravel boš“. Fronto pa ni slušal, hotel je pri njem ostati, dokler ne bo zdrav. Anton mu ponavlja: „Pojdi, tukaj ne moreš ozdraveti, keder stopiš v Egipt, bodeš pa zdrav; milost Kristusova ti bo došla“. Sedaj verjame, sluša in gre. Ko zagleda Egipt, ga zapusti hudič z nadlegovanjem.

Neka deklica iz Busire, Tripolitanske pokrajine, je imela prečudno, nezaslišano bolezen; če se je vseknila, če je pljunila, če je jokala, vse kar je padlo na tla, vse se je spremenilo v črve; telo ji je bilo oslABLJENO od mertvuda, oči zasukane. To siroto pripeljejo stariši. Ko zvejo, da hodijo menihi k Antonu prosijo le-te, naj bi vse spremstvo peljali k Antonu, menihi pa niso pustili; šli so sami in mu razkladali bolezen; stariši z deklico so čakali pri Pafnuciju, menihu. Anton seže v besedo menihom; vedel je bolezen in težave popotovanja. In ko ga prosijo, naj pusti vse pred se, je rekel: „Pojdite, našli bote deklino oz-

¹⁾ Slomšek, hrana evangelskih naukov 2. del. str. 62.

dravljeno, če ni vmerla; k meni pa ne sme nihče pristopiti, zakaj dar ozdravljanja ni človeška moč, marveč Jezusova milost, ki jo deli verujočim kjerkoli.“ — Šli so k Pafnuciju in našli deklico zdravo, stariše pa vesele.

Arhelaj, plemenitaš iz Laodiceje, je prišel k Antonu, ter ga prosil, naj moli za devico Polikracijo; ta devica je bila jako pobožna duša, od samega posta in silnega mertvičenja je vsa oslabela; želodec jo je bolet, v persih jo bodlo, na celem životu je bila zelo slaba in vsa bolehná. — Anton je molil in rekel: „Zdrava je“. Plemenitaš zapiše uro, in domov prišavši jo najde popolno zdravo in krepko; poprašuje in pozveda, kedaj se ji je zboljšalo, in v začudenje najde, da je bilo ravno tisto uro tistega dne, ko mu je Anton rekel: Zdrava je. Vse se začudi, da je ravno tisti hip ozdravela, ko je govoril Anton.

Nekoč so Antona prosili bratje, naj jih sprejme na barko, in moli nekaj časa na barki za srečno vožnjo z njimi vred. Na barki čuti Anton strašanski, neznan smrad Druginečutijo nič; rekli so mu, da to mora biti smrad od gnjile ribe, ker on ima bolj tanak nos, ker je zmirom na zraku. Ne, to ni ribji smrad, odgovori Anton. — Kar plane ne enkrat iz pritličja barke na krov mladenič, obseden od hudiča, in divjá nad menihi. Anton izžene hudiča v imenu Jezusa. — Sedaj spoznajo menihi, od koga je je bil tisti smrad — od hudiča.

Enkrat se je zgodilo to: Pripeljejo k Antonu mladega, krepkega moža; ta je bil med domačini veljaven, blagoroden mož — pa obseden od hudiča. Bil je tako divji, tulil in lajal je, da se ni ničesar zavedal; še to ni čutil, da je pri Antonu. Spremljevalci prosijo Antona, naj moli zanj; Antonu se vbožec smili; ostane celo noč med njimi, moli in prenaša vse besnosti, in rogoviljenje nesrečneža. Ko se dan zazna, zora zasveti, plane obsedeni na Antona, da bi ga kar zdrobil. Spremljevalci ga karajo, očitajo besnemu, zakaj žali dobrega starčka, ki mu ni nič žalega storil. Anton pa mirno pravi: „Saj ni to storil obsedeni — storil je obsedavec, hudič. Zato je tako zdivjal, ker mu je ravno sedaj Gospod ukazal, da mora pustiti vbožca, naj gre na svoj kraj“. — Na enkrat se mož vmiri, pride k zavesti, spozna, da je pri Antonu, hvali Boga in poljubi Antonu roko. Vsi pričujoči hvalijo Boga.

Ob tistih časih je krivoverstyo Arijevo silno motilo pravo vero, in vznemirjevalo cerkev. Arij je namreč učil, da Jezus ni

sin Božji po natori, da je le vstvarjen od Boga, da ni večni, da torej ni Bog. Arijanizem je bil zelo razširjen; Arijani so celo trdili, da je tudi Anton njihovega mnenja. Zato ga prosijo Atanazij in drugi škofje, naj pride v Aleksandrijo, ter osramoti te obrekovalce. Anton, ginjen žalosti in serda, prosen od bratov, gre v svoji visoki starosti v mesto. — Vse je derlo skupej, kristjani, pagani, možki, ženske, stari in mladi; vsi bi radi videli moža božjega, (sploh so mu rekli — mož božji.) — Anton je z gorečo z govornostjo zaverigel, obsodil arijanstvo; imenoval je Arijev nauk skrajno krivoverstvo, s katerim ne moremo imeti nikakešne družbe. Arijani se ne ločijo od paganov nič, oni molijo stvari, častijo hudiče, ketere mi kristjani izganjamo v imenu Kristusa. „Jezus je Sin Božji, božje nature, je večni, je pravi Bog.“ — Ko je Antona po govoru spremljala množina ljudstva, je vpila za njim neka ženska: „Mož božji! počakaj, prosim te, počakaj, počakaj; mojo hčer hudič strašno trapi; da ne omedlim še jaz, počakaj.“ To zaslišavši prosijo ga bratje in on sam postoji. Ko se žena prerije skozi množico z deklico na ročji, je bila deklica že zadušena. — Anton moli natihem, in ko izreče ime Jezus — hudič deklico pusti, deklica se zdrami, in je čisto zdrava; mati je vesela, — vse ljudstvo se čudi Antoru in hvali Boga. — To je bilo okoli l. 355. —

Naj bolj vesel pa je bil Anton, da more iti miren nazaj v puščavo. Atanazij, škof, bi ga bil rad delj časa prideržal pri sebi, toda Anton se ne vda; riba ne more živeti brez vode — puščavnik ne mej posvetnim hrupom.

Cesar Konstantin piše sv. Antonu.

Nekoč ob tistem času, beržkone po dogodku v Aleksandriji dojdejo sv. Antonu pisma od cesarja Konstantina in njegovih sinov, Konstanta in Konstancija. Oni ga pozdravljajo kaker otroci svojega očeta; prosijo, naj moli zanje, naj jim da modrih svétov, in naj jih obveseli z očetovskim odgovorom. — Sv. Anton je lista sè spoštovanjem sprejel, pa ostal ravnodušen, kaker je bil prej. Mislil si je, kaj ima puščavnik opraviti s kraljevimi listi? Res, čast je jako različna, osoda pa tista — rojen biti, vmreti, in pred sodbo stopiti; pa še po dvorski odgovarjati ne znam. In svet se čudi temu; obëndovati je velikoveč to, da je

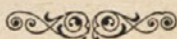
Bog poslal pismo človeštvu, ker je govoril z nami po Jezusu, Sinu svojem, in govori še v cerkvi. — Ko pa so bratje le prosili, naj odgovori kerščanskim kraljem, da jih ne bi vžalilo molčanje, naj jih razveseli s primerno besedo, se Anton vda prošnji bratov in naroči nekemu bratu, naj piše njegove primerne besede po narekanju.

Vsebina temu listu je v kratkem ta: Najpervo hvali Anton kralje, da so pravi kristijani; da spoznavajo Jezusa za pravega Boga; in da niso okuženi od arianizma. Potem jim daje dobre opomine, naj se ne obnašajo ošabno s časno bliščobo; naj pomislijo, da bodo enkrat umerli, ter bodo sojeni, kaker vsak drug človek; naj bodo pravični do podložnikov, vsakemu jednako; naj imajo skerb za vboge; naj imajo zmirom v spominu, da je Jezus Kristus kralj nad vsemi kralji, čez vse ljudi, in da bo Kristus enkrat pravičen sodnik vsem ljudem. — Tega lista so se knezi jako obveselili, postali so priljudni sè vsakim človekom, želeli so imenovani biti otroci Antonovi, ker je bilo javno mnenje o Antonu veličastno.

Še ena prikazen.

Ko je prišel Anton nazaj, je šel kmalu v svojo daljno samoto; imel je namreč kočico jedno na znožji gore, blizu bratov (to so imenovali — na unanji gori), tu sem so zahajali bratje pogosto, in v obilici; imel je pa tudi na verhu gore še dve taki kočici, le sem je zahajal, keder se je zbralo preveč gostov, da je bil bolj samotен (to so imenovali v notranji gori). — Enkrat je bilo več bratov pri njem, sedeli so v krogu ter delali vsak svoje delo; pletli so namreč neke mreže, plahte, štorje, da so prodajali kupcem in s tem skerbeli za vboge. — Kār Anton naenkrat vmolkne — gleda proti nebu, gleda po zemlji tje v daljino proti Aleksandriji — oči se mu zabliščijo, zamolknen je, trese se na celem životu — skoči po koncu, pade na tla — joka in prosi Boga, naj odverne to strašno nesrečo za cerkev. Vsi pričujoči se stresejo od straha. — Ko se Anton zave, ga prosijo, naj jim pové, kaj je videl. Anton ihti, govoril bi rad, pa jezik trepeče, jecljaje zažene glas: „Otročiči! bolje bi bilo, ke bi človek mogel ujeti preteči nevarnosti hitre smerti“. — Anton je videl v duhu strašno preganjanje cerkve po Arijanih — to je nastopilo čez dve leti; videl je namreč, da so v Aleksan-

driji obstopile zverine altar, osli so rigali, mule so kopitale ob altar in ga razruševale; videl je kako so dobri kristjani terpinčeni; duhovni preganjani, cerkve rušene; da je vsem ukazano, kazati se za Arijane. — Po molitvi mu je bilo razodeto, da bo nazadnje cerkev slavno zmagala, da bo premagala vse te hudičeve spletke — zakaj ves arianizem je le hudičevo delo —; da bo cerkev veličastno vstala, ko se bo iznebila vse žlindre. — Po teh besedah so bili bratje vtolaženi, kaker so bili preje v strahu. (Konec prih.)

M A R S A B A .

(Dopis iz Betlehema.)

Na polu pota mej Betlehemom in Mertvim morjem stoji mej peščenimi in skalovitimi bregovi nad jarkom potoka Kidrona sloveči samostan svetega Sabe: Mar Saba 22. malega travna letošnjega leta nas je šla družba 24 redovnikov s tremi svetovnimi osebami iz Betlehema k svetemu Sabi na božjo pot; 20 nas je bilo od betlehemske frančiškanske družine, štirje so prišli k nam iz Jeruzalema. Seboj smo imeli vodnika, ki nam je bil ob enem tolmač, ali, kaker se tu pravi, dragoman, in dva človeka z nekoliko živalimi za tiste, ki so hoteli jezdit. Duhovniki, ki so bili namenjeni z nami, so maševali ob štirih zjutraj in nekoliko pred peto uro smo odrinili. Po poti smo srečali mnogo beduinskih družin, ki so se selile od Jordana, kjer se je bila trava za pašo že posušila, v bolj gorate kraje okoli Betlehema. Seboj so imeli vse, šotore, kamele, konje, goveda, ovce, tudi kokoši in golobe. Skoraj vsi so nas prijazno pozdravljali: nahârak saïd, to je, dobro jutro!

Vže blizu struge potoka Cedrona ali Kidrona, ki pa teče le pozimi, poletu vsahne, je naš vodnik pravo pot zgrešil; zašli smo na nasprotno stran hriba. Beduini, ki so bili ob hribu pri svojih govedih, so nas prijazno ogovorili ter vprašali, kam smo se namenili. Naš vodnik odgovori, da k sv. Sabi. Oni pravijo pa, da smo zgrešili pravo pot, sv. Saba ni na tej, ampak na drugi strani hriba. In prav so nam svetovali.

Malo po deveti uri smo prišli k svetemu Sabi. Na prvi pogled sem si mislil, da si svetnik ni mogel izvoliti primernišega kraja za puščavo. Struga potoka Cedrona je tu ozka in jako globoka; na obeh straneh se vzdigujejo pečine, sterme in gole, in v

njih je na tisoče votlin, natornih in izdolbenih. Daleč od vsega posvetnega šuma nimaš drugam pogledati kaker v pusto steno ali nad sabo v modro nebo.

Pripoveduje se, da je že v začetku petega stoletja po Kristusu tukaj prebival sveti puščavnik Evtimij. Njegov najodličniši učenec pa je bil sveti Saba iz Kapadocije. On je po smerti sv. Evtimija začel zidati ta samostan, ki je po njem tudi ime dobil. V začetku sedmega stoletja je prebivalo v samostanu in po votlinah v njega okolici okoli štiri tisoč puščavnikov in tako tudi v nadaljnjih stoletjih. Mnogo izmej njih jih je tudi kri prelilo za vero Kristusovo. Leta 614 so prvič oropali samostan perzijani pod Hosroam; nadalje so ropali in morili mohamedanski saraceni in še v našem stoletju leta 1832 in 1834 so divji beduini z onkraj Jordana pomorili vse menihe. Zato se ni čuditi, da so dandanašnji jako previdni in odpro le tistemu, ki se skaže s posebnim priporočilnim pismom, po noči pa sploh nikomer ne. Zdaj je v samostanu 55 oseb, večinoma Gerkov, vendar so vmes tudi neketeri Rusi in Rumeni. Spadajo seveda k ločeni gerški cerkvi in žive po vodilu sv. Bazilija jako ostro. Njih hrana je vedno postna in zelo borna, tudi rib ne jedo. V obednici sem videl njih pičlo kosilo; vsaki je dobil v priprosti skledici fižola pomešanega z neko zelenjavo, kosček črnega zelo preprostega kruha in verček, v katerem ne vem ali je bilo vino ali je bila voda, pogledal nisem, vprašal tudi ne — to je bilo vse njih kosilo. Mi seveda nismo jedli ž njimi, temuč v sprejemnici ali divanu; dobro obložen mezeg nam je prinesel obed iz Betlehema.

V samostanu so nam bili odpertí vsi prostori. Vodil nas je neki rumanec iz Bukarešta; govori za silo italijansko, dobro govori pa tudi rusko. Najprej nas je peljal h grobu svetega Sabe, ki je v osemvoglati na okroglo zidani kapeli. Opomnil pa nas je, da je zdaj grob prazen; svetnikovi ostanki so neki v Benetkah. Poleg je druga kapela iz natorne votline prav lično izdelana in z mnogimi podobami olepotičena; to je kapela sv. Nikolaja, ki služi redovnikom za molitnico ali kor. Tu je zadaj in na obeh straneh naloženih na tisoče mertvaških glav nekedanjih puščavnikov, ki so bili tukaj pomorjeni. Od tod smo šli nasproti v precej obširno cerkev, ki je od unanje strani podperta in zavarovana s petimi velikanskimi podpornimi zidovi, ki se vzdigujejo gori iz doline ali struge. Cerkev je jako čista in snažno vrejena, seveda po

gerskem načinu; zidove pokriva mnogo velikih podob, neketere zares lepe, pravijo da tudi dragocene, ruska vmetalnost.

Iz cerkve smo šli po vseh drugih oddelkih obširnega samostana, podobnega kakemu majhinemu zelo stisnjenemu tergovišču, po mnogih stopnjicah in hodnikih, tudi mimo paljme, ki jo je neki zasadil že sv. Saba, do kapele sv. Janeza Damaščana, pod katero je tudi njegov grob, pa sedaj menda tudi prazen. Tudi ta kapela je lično vrejena.

Na to smo šli po mnogih stopnjicah na verh terdnjavskega stolpa na zapadni strani; še le od tod je malo razgleda na okolico. Cela zapadna stran samostana je s prav visokim, terdnjavi podobnim zidom zaperta, tako da se samostan ne vidi prej kaker ko se že skozi vrata tega zidu pride.

Proti južno-vshodni strani je bivališče svetega Sabe, tudi levska votlina imenovano. Sveti Saba si je bil to votlino izvolil za molitev in počivališče. Ko je bil šel nekelej vun po opravkih in se je potem vernil v votlino, najde notri leva. Nič se ni vstrašil; leva pusti pri miru in začne opravljati svoje navadne molitve; nato vtrujen zaspi. Ali ko je spal, ga zgrabi lev za ramo in izleče iz votline. Ravno tako se je zgodilo še drugi pot. Nato svetnik okrega leva: „Zakaj delaš tako? za oba je prostora v votlini.“ Levu odkaže eno stran, na drugi je sam bival. Potem je lev neki vedno na odkazani prostor zahajal in oba, svetnik in lev, sta zanaprej mirno skupaj prebivala. Malo tesno jima je pa le bilo, ker je votlina komaj dva metra široka in ne kaj bolj dolga.

Tudi sedaj delajo tukajšnjim puščavnikom razne živali, zlasti ptiči, edino stanovitno družbo. Vse zidovje in pečine okrog so namreč polne divjih golobov in neke verste svitlo-černih kosov. Nihče jih namreč ne preganja, še hrano jim trosijo; zato so tudi tako domači, da jim na rame in na glavo sedajo in iz rok jemlje hrano.

Mi pa smo se ločili od tega častitljivega kraja z gorečo željo, da bi se gerski ločeni bratje, ki so tukaj tako zvesto ohranili staro-kerščansko ostro in pobožno življenje, kmalu zedinili z nami v naročju edine katoliške cerkve, mohamedanski beduini pa, ki se klatijo nestanovitni tod po sveti deželi, da bi spoznali svojo zmoto ter se od svojega krivega preroka obrnili k Jezusu, ki je edini prava pot, resnica in življenje. Bog daj!

Fr. Brunon.

O zaničevanju posvetnih nečimernosti.

(P. H. R.)

XIX. O težkem jarmu sveta.

„Pridite k meni vsi, ki se trudite in jaz vas bom pokrepčal, in zadobili boste mir vašim dušam“ pravi Gospod. Ljudje hodijo na tem svetu poterti od težkega bremena; z velikim trudom zadobijo, kar žele, v strahu uživajo in žalostno zapuste to, kar imajo. V skrivnem razodenju piše sv. Janez, da tisti, kateri molijo zver, nemajo miru. To se godi tudi tistim, kateri vstrezajo živinskemu nagnenju. Oh, kako si nespameten, ker se toliko trudiš, da zadobiš časti in bogastva tako kratkotrajna, katera te bodo pripravila ob večno slavo nebeško!

Ti ne veš, kam greš, ti ne poznaš nesramnosti, v kateri živiš. Ne gledaš na trud, s katerim si pridobivaš prazno puhlost, po kateri te čaka terpljenje večno in britkost nepopisljiva. Toliko truda zastonj! Gdor si hoče kaj pridobiti, se jako varuje potrositi v ta namen več ko velja stvar, katero želi imeti. In glej, kako dosti stane služiti svetu! In zakaj? Za grenke naslade! ketere so ko nezrelo sadje, ki dela skomino.

Bog pravi: „Obdal bom tvoja pota s ternjem“. Vertovi se ograjajo s ternjem, zato da se sadje ne krade. To „ternje“ so pa skerbi in brige za bogastvo, pravi Gospod. Bog je postavil to „ternje“ na poteh, zato da spoznavajoč njegovo malovrednost, zanje ne maraš.

V posvetnih nasladah najdeš le britkost in grizenje vesti; v njegovih dobrotah grenkost in žalost, saj greh sam vže tare grešnika. Britkost je zmirom združena se svetnimi nasladami.

Nekateri so tako pogrešni, da iščejo sadje mej ternjem; in glej dosti je takih, kateri v nevarnosti stavijo svoje zveličanje se smertnimi grehi, in so zadovoljni samo da zadostijo svojemu poželenju, akoravno jim ne ostane potem obena korist, ampak samo velika škoda, večna škoda.

Oh, predrami se, o človek, in spoznaj enkrat, kako težak je jarem sveta, ter se obrni h Kristusu, in spoznal boš, kako je njegov jarem sladak.

XX. Jarem Kristusov je sladak.

„Moj jarem je sladak in moje breme je lahko“ pravi Gospod. Jarem Gospodov je sladak ljubečim, težak mlačnim, grenjak prevzetnim, lahak krotkim, ljubeznjiv ponižnim. Sladki Jezus naredi vse sladko. Vsaka čednost ima v sebi dobroto, ketere se vdeleži tisti, kateri se v nji vadi. Žalostnim je velika tolažba imeti tovariše v bridkostih, in glej, Jezus sam je s teboj v tvojih nadlogah. Gdor vzame na se jarem Gospodov, ne more biti brez tolažbe. Božja postava se imenuje „jarem“, orodje, v katero se navadno vprežeta dva vola. Glej, ako radovoljno sprejmeš jarem Gospodov, ga ne boš sam nosil, ker Gospod Bog ti ga bo pomagal nositi. V vsakem djanju, katero storiš iz ljubezni do Boga, najdeš tudi Kristusa. Manjši vol občuti večjo težo jarma, kaker pa večji; ker je pa Kristus postal zavolj nas „najmanjši“, teži najbolj na njem ta jarem. Kristus je nosil za nas pretežki jarem; kaj moreš li ti večega storiti za Jezusa, česar ni on za te? Služabniku božjemu se jarem polajša pri premišljevanju pretežkega jarma nedolžnega Jezusa. O da, koliker večja, je dobrota božja nad človeško, toliko sladkejši je jarem Kristusov pred vsemi družimi. Jarem Kristusov ne obloži, mariveč olajša človeka, ker mu dodeli pravo prostost in gospodarstvo duha. V britkostih, katere terpiš pod tem jarmom, čutiš sladkost veliko, ker s tebo terpi Kristus. Psaljmist pravi: „Dela svojih rok boš jedel“, ne pravi sad dela, ker božji služabnik ne bode samo enkrat v nebesih vžival večno srečo, temuč sama dobra dela ga vže na tem svetu v vseh britkostih srečnega delajo.

Oh, kako je dober Bog, kateri svoje služabnike vže na tem svetu osrečuje! Saj so veliko sladkejše solze pravičnih kaker smeh posvetnjakov. Kapljica dušne sladkosti je sladkejša ko vse posvetne tolažbe in naslade. Naslade služabnikov božjih mej strogostjo britkosti so kaker cvetje mej ternjem.

Posvjetnjaki ne vedo, kaj govorijo, keder pravijo, da je jarem Kristusov težak; saj slepec ne sodi o barvah. Oni niso še nosili tega jarma, zato jim ni verovati. Veruje naj se svetnikom, kateri so vsi nosili ta jarem in poskušali, da je sladak. Naj povedo, kako sladak je ta jarem, tisti, kateri so odložili težko breme grehov pri spovedi!

Gdor služi svetu, ne pozna sladkosti Duha svetega. O ke

bi ti posvetnjak poskušal božje naslade in tolažbe, kar naenkrat bi ti posvetne naslade postale grenke.

Keder je torej božji jarem tako sladak, posvetni pa tako težak, sprejmi z veseljem pravega, in dobro bo za te na tem in na onem svetu!

XXI. Kako svet preganja dobre.

„Ke bi bili od tega sveta, svet, kar je niegovo, ljubi; ali ker niste od tega sveta, temveč sem vas jaz iz sveta izbral, zato vas svet sovraži,“ pravi Gospod. Da slabi služabnike Kristusove preganjajo, to ni nič novega. Kanj je preganjal Abeljna, Izmaelj Izaka, Ezav Jakopa, bratje Jožefa, Feneša Ano, Saulj Davida, Jezabela Elija. Temu ni nič čuda, ker pobožno življenje je že samo po sebi grajanje grešnikov. Zato tudi preganjajo posvetnjaki pobožne. Job pravi, da so svetniki v očeh posvetnjakov, kaker spaček, kateri se zakopa precej po rojstvu, zato da jim ne dela sitnosti v njih posvetnih brigah. Ponočni tatje ugasnejo luč, zato da jih gdo ne vidi; tako tudi hudobni preganjajo dobro ime poštenih, kateri so prave luči sveteče se na svetu. „Gdor slabo dela, sovraži luč.“

Bere se v bukvah Nehemije, kako so pobožnim Judom nagajali Samaritanci in neverniki pri zidanju tempeljna. Glej, tako preganjajo tudi posvetnjaki tiste, kateri „zidajo“ za nebesa. Ti pa posnemaj dobre Izraeljce, kateri so z eno roko zidali, z drugo se pa sovražnikom branili. Tudi ti ne odjenjaj od dobrih del, temuč serčno napreduj v čednostih. S poterpežljivostjo se sovražnikov brani. Ne boj se, ako te hudobni grajajo, to ti bodi celo častno. Le tisto življenje je častiyredno, katero posvetnjakom ni vseč. Hvala posvetnjakov je graja, in narobe, in znamenje velikodušnosti je zaničevati pohvalo slabih ljudi. Salomon pravi: „Boljši je poterpežljiv kaker pa močan človek, in gdor samega sebe dobro vlada, kaker pa zmagalec mest“. Čednost nič ne velja, ako nima zopernika. Hočeš li vsem usta zamašiti? Naposled, ako tudi vsi psi lajajo, nas ne morejo zato ob pamet pripraviti; žival pa ostane zmirom žival. Ako posvetnjaki napredujejo v preganjanju, napreduj ti v poterpljenju. To je tista modrost, ktere se moraš učiti v šoli Kristusovi. Posvetnjaki so zmirom preganjali pravične in tudi ne bodo nehali; mi jih pa moramo zmagati s poterpežljivostjo, katera nam bo zadobila večno krono v nebesih.

XXII. Svet ne nasiti naše duše.

„Bogati pomanjkanje terpe in lakoto, tistim pa ki iščejo „Gospoda ne bo nič manjkalo“ govori psaljmist. Gdor ima Boga, ima vse dobro v obilnosti, vbog je pa, gdor Boga nima. Izven Boga je vsako veselje žalostno, ničemerna vsaka radost, vboštvo in pomanjkanje vsaka obilnost. Duša vživa veliko prostost, ako ne hlepi po pozemeljskih stvareh. Samo Bog, stvarnik naše duše, izpolni naše želje; torej so ničemerni vsi, kateri iščejo sladkosti v teh pozemeljskih stvareh. Na tem svetu ni ničesar, kar ne bi bilo polno bridkosti in grenkosti. Tudi ni v tem življenju nič tako dragocenega, dobrega in radostnega, kar bi človeka moglo osrečiti in ga slabega rešiti, izven Boga, edinega dobrega. Gdor nima Boga, je vbog. „Gospod ne vlada, in nič mi ne manjka“, pravi prerok. Gospodarji tega sveta pa, koliker mogočniši se zdijo, v toliko večih potrebah so, in toliko večja bremena jih teže. Samo služabnik božji more reči, da mu nič ne manjka. Kterega Bog vlada, samo tisti živi miren in vesel. Svet da svojim ovcam, ki se pasejo mej ternjem in dračjem, le suho travo, in jih napaja z ostrupljeno vodo; mej njegovo travo je skrita smert. Hudič je ponudil našim prvim starišem prepovedano jed, katera jih je ostrupila: posvetnjak je sladko travo, ali ona ga precej vmori. Svet ga pase s častmi in bogastvi, ali po psaljmistu ga to vmori v zanjkah.

„Bog mojega serca in večni moj delež, o Bog!“ Blager tistemu, kterega Bog pase, in kateri ne zaupa v ljudi. Šrečen, gdor išče Boga s celim srcem, in od njega pričakuje tolažbe. Zmirom boš žejen, kaker vodenični, ako boš pil vodo časti in ničemernosti tega sveta.

„Vseh oči na te upajo, o Gospod, in ti jim daš jed o pravem času“. Zgubljeni sin sam priča, da daleč od Boga vmira od lakoti. Strast dela britkost volji, čednost pa veselje in tolažbo.

Svet odpira želje, razširjuje voljo, ter hoče svoje častivce sè samim vetrom nasititi. „Efrajm, pravi Ozej, se pase z vetrom“. Prazno je to, kar ne napolni kraja, v katerem je. Posvetne stvari ne napolnijo, temuč napuhnejo našo dušo. Kaj ni norec, gdor lačen derži odperta usta proti vetru, da bi se nasitil? Ali tudi ti nisi bolj pameten, ako hočeš z vetrom posvetne časti zadostiti tvojim željam.

„Lačni bodo ko psi, in hodili bodo okoli mesta“ pravi psalmist. Hodili bodo po svetu, da bi si pridobili časti in bogastva, ali njih želje se ne bodo nasitile. Ozej govori posvetnjakom: „Jedli ste, in se niste nasitili, pokrili ste se, in se niste ogreli“. Koliker boš bolj pil iz čaše posvetnih reči, toliko večo žejo, da bi imel še več, boš čutil v sebi. Podoben boš takrat žejnemu, kateri hoče gasiti žejo sè soljo, ali pa tistemu, kateri hoče ogenj z oljem vgasniti.

XXIII. Samo Bog nasiti našo dušo.

„Odpri usta, in napolnil jih bom“. Potem ko je Bog priporočil spolnjevanje danih zapovedi, je rekel: „Odpri usta (o ljudstvo), in jaz jih bom napolnil“. Bog ne govori o odpiranju telesnih ust, temuč dušnih, namreč o željah. Svet ne more napolniti želje naše duše, temuč edino Bog, naš stvarnik, kateri govori, da naj razširjamo svoje želje, ketere on sam, in obeden drugi, ne more nasititi. Dušo pametno, vstvarjeno po podobi božji lahko druge stvari zapletejo, ali napolniti je ne morejo. V Bogu samem se veseli, in popolnoma počiva srečna duša, kateri je Bog vse, in kateri ni izven Boga nič sladkega in drazega, temuč le grenko in bridko.

Naša duša ne bo nigdar vživala miru, dokler bo iskala tolažbe v posvetnih rečeh. Ako počivaš v Bogu, vse ti je lahko. Samo v Bogu se najde pravo serčno veselje. Tvoje telo ne počiva, ako je primorano ležati na ozki in terdi deski; tako tudi tvoja duša ne najde miru v posvetnih, „tesnih“ rečeh.

Ako hočeš imeti življenje, obrni se k svojemu Stvarniku. Potem ko je Bog vstvaril človeka, pravi sv. Pismo, da je počival, kar ne pravi o vstvarjenju drugih reči, ker edino človek more počivati v Bogu.

„Bog napolni z dobrotami tvoje želje“, pravi psalmist. Naše hrepenenje ne počiva kaker v svojem koncu. Duša naša je tako plemenita, da je ne more napolniti drugo, kaker sama neskončna dobrota, zato kliče David: „Kaker hrepeni jelen po studencu vodá, tako želi duša moja po tebi, o Bog. Dušo mojo žeja po Bogu, živem studencu; kedaj pridem in se prikažem pred obličjem mojega Boga? Moj kruh so bile solze noč in dan, ker se mi govori vsaki dan: Kje je tvoj Bog?“ Sveti prerok, oddaljen od Boga, je želel biti nasiten od njega, po besedah čez toliko let potem včlovečene Besede: „Gdor je žejen, naj pride k meni“.

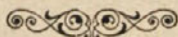
Ako nočeš živeti v vedni dušni britkosti, ne oziraj se na svetne ničemernosti. Ne ljubi posvetne slave, in vžival boš večno. Ako hočeš doseči, kar želiš, sledi prerokov svet: „Raduj se v Gospodu, in vslišal bode prošnje tvojega serca“. Ljubi njega edino, in vesel boš na tem, in na vekomaj na onem svetu.

Zakaj Bog nasiti našo dušo, svet je pa ne more.

„Nasitil se bom, keder se bo prikazala tvoja slava“, govori Bogu prerok. Vse karkoli je na svetu, je vse malo proti naši duši. Posodo namenjeno Bogu, ne more napolniti nič izven Boga, ker vse izven Boga je prazno, ničemerno, tako da se naša duša nasiti s zlatom ravno tako, kaker telo z vetrom. Želje naše duše so nekaj neskončnega. Ke bi kedo hotel leteti v zrak brez peroti, kaj mu ne bi rekel, da je nespameten? Tako je tudi nespameten, gdor misli, da morejo storiti dušo srečno časti in bogastvo tega sveta.

Pozemeljske reči so nastave, pasti, ketere vnemajo naše strasti. Kaj ni neumen, gdor stavi derva na ogenj, da bi ga vgasnil? In glej še večja neumnost je gasiti ogenj svojih želja s suhimi dervmi posvetnih bogastev. In zakaj? Ker se nič, kar je na tem svetu, ne vjema z našo dušo. Bog nas je vstvaril zastran sebe, in serce naše je nemirno, dokler v njem ne počiva.

Bog je vstvaril vse v redu, in v razmerju z dotično natoro. Zato konj ne jê mesa, in lev ne trave. Kako bo torej nasitila telesna stvar dušo, ketera je zgolj duh? Kaj ima zlato opraviti z duhom? Edino milost in darovi sv. Duha ohranijo življenje naši duši. Edino Bog je njena živa hrana, in on sam jo nasiti. Oberni se torej h Gospodu Bogu, keteri je tvoja prava hrana. On edino vzderžuje in redi tvojo dušo.

Nauki, ketere je dajal sv. Filip Neri svojim duhovnim otrokom.*)

1. Blagor vam, moji otroci, ki imate čas delati dobro.
2. Zdaj ni čas spati, zakaj nebesa niso vstvarjena za lene.
3. Otroci, veselite se; nočem, da bi bili preboječi ali žalostni, dosti je za me, da me delate greha.

*) Pri Ratti, la buona madre.

4. Ogibajte se nezmernega veselja, zakaj to pokonča še to dobro, kar ste si pridobili.

5. Ni treba opuščati pobožnosti; ako se hočeš prehoditi (kratkočasiti), jih prej opravi.

6. Ne naloži si preveč pobožnosti; boljše manj, pa to dobro opravljaj.

7. Nikar ne misli postati svetnik v štirih dneh, zakaj popolnost si boš pridobil s trdom in počasi.

8. Nikar ne želi drugih učiti in spreobračati, temuč sam na se glej, da boš lepo živel.

9. Sinovi, zatajujte se v majhnih rečeh, da se boste potem tem bolj lahko zatajevali v velikih.

10. Ako si hočeš izbrati stan, treba, da počakaš, se posvečuješ in moliš.

11. Sveto čistost ohraniti, je zelo dober pripomoček, prej ko moreš spovedniku razodeti svoje misli.

12. Ne mehkužite svojega telesa; bežite pred hudobnim društvom in slabim govorjenjem.

13. Varujte se lenobe posebno po kosilu, zakaj v teh urah skuša hudobni duh navadno bolj hudo.

14. Tudi iz šale se nedotikajte eden drugega, in ne bodita sama dva in dva.

15. Ne znanite se s ženskami, ako so tudi sorodne.

16. Ne zaupajte drug drugemu, ako ste že tudi skušeni, temuč bežite pred vsako priložnostjo.

17. Spovedujte se večkrat; če je mogoče, vsaj vsak teden; k sv. obhajilu pa pristopajte, kaker vam dovoli vaš spovednik.

18. Častite Mater božjo, zakaj to je jeden izmej najboljših pripomočkov prejemati milosti od Boga.

19. Preden si izberete spovednika, se priročujte Bogu; keder ste si ga pa izbrali, ga ne zapustite kar naenkrat brez pravičnega vzroka.

20. Pri spovedi povedite najprej velike grehe, da vas ne bo skušal hudobni duh, da bi jih pri koncu spovedi zamolčali.

21. Posvetujte se s svojim spovednikom zmirom in priporočujte se v molitev vsem.

22. Izročite se popolno svojim višjim, zakaj pokorščina je kratka pot do popolnosti.

23. Zmirom prosite Boga, da vam da dar stanovitnosti v dobrem.

24. Skerbite, da bote imeli Boga zmirom pred očmi.

25. Ako vas kdo posvari, se ne zgovarjajte; varujte se, da ne bote sami sebe hvalili, tudi iz šale ne.

26. Prebirajte, moji sinovi, življenje svetnikov, poslušajte božjo besedo, ne opuščajte molitve in drugih pobožnosti, zakaj to zeló dopade Bogu.

Otroci, da ne bote grešili, dobro si zapomnite tri nauke, ketere je dal neki puščavnik mladeničem in natančno jih spolnujte.

Pervi nauk je, bežite pred priložnostjo;

drugi nauk je, bežite pred priložnostjo;

tretji nauk je, bežite pred priložnostjo.

Beži hitro, beži daleč, beži zmirom.

Sinovi, ako se želite res zveličati, imejte zmirom

1. večnost pred očmi,

2. Boga v srcu,

3. svet pod nogami.

„To stori tako, in boš živel“ Luk. 10, 28.

— A. —

Priporočilo v molitev.

V pobožno molitev se priporoča umerla tretjerednica Marija (Terezija) Šavor iz Radovice; rajne tretjerednice nazarske skupščine: Uršula Acman iz Šmihela, Marija Cigala iz Rečice, Marija Jug iz Braslovč, Marija Čepjak iz Rečice, Jozefa Drev iz Soštanja, Uršula Brezovnik iz Braslovč, Lucija Završnik iz Braslovč, Marija Sadej od Jezera, Helena Godec iz Razbora, Helena Podhribnik iz Braslovč, Katarina Cilenšek iz Gomilske, tretjerednik Peter Plavec iz Braslovč.

Dalje se priporočajo v pobožno molitev Marija Okrožnik iz Frankolovega za zdravje; neka oseba za povernjenje pameti; neki terdovraten grešnik; neki betežnik; neka žena za milost poterpežljivosti in stanovitnosti v dobrem, da bi se ji v hudi bolezni ne zmešalo in sploh v dober namen; neka žena priporoča svojega slepega petletnega otroka, če bi božja volja bila, da bi na priprošnjo blažene Device Marije, sv. očeta Franciška in sv. Antona spregledal, enega bolnega brata pa da bi zdravje zadobil, ako je božja volja; neka žena svojega moža, svoje otročiče, svoje stariše in sama sebe, da bi jim vsem Bog dal na priprošnjo Marije Device, sv. očeta Franciška, sv. Antona vse dušne in telesne potrebe; F. P. v B. sinu svojega brata; več oseb nazarske tretjeredne skupščine; L. P. da bi na prošnjo sv. Antona in sv. Franciška zadobila zdravje in bila rešena dušne otožnosti; M. C. priporoča gluhonemega dečka, da bi opustil

slabe tovarišije (dar Bog poverni!); J. P. vdova, tretjerednica v V. za ozdravljenje po večletni bolezni (sv. mašo oskerbeli); L. F. priporoča svojega rajnega moža D. F. in svojo drago mater F. G.; neki redovnik v posebni potrebi, za stanovitnost v dobrem in za tiste milosti, ki so mu za zveličanje najbolj potrebne; neki tretjerednik iz L. priporoča svojega očeta in neka tretjerednica svojega brata, da bi se poboljšala.

Zahvala za vslišano molitev.

Iz N a z a r e t a na Štajerskem.

Priserčno zahvalo izrekam za milost, ki sem jo sprejel od Boga na priprošnjo preblazene D. Marije, sv. Frančiška in sv. Antona Padovanskega. Ko sem bil na potu, se mi je pripetilo, da sem dvakrat zaporedoma padel. Pri tem sem si ranil koleno. Vsled tega mi prične noga otekati. Ko pa oteklina splahne, mi prične na kolenu rasti precej debela bula. To mi je bilo zelo težavno. Keder sem klečal, mi je noga odrevenela. V tej stiski se obernem do preblazene D. Marije, sv. Frančiška in sv. Antona Padovanskega, ter jih prosim pomoči. Ob enem tudi obljubim, da se bom v „Cvetju“ zahvalil, ako mi Bog prošnjo usliši. In uslišan sem bil. Brez vsakih zdravil mi je noga ozdravela in tako morem zdaj brez ovire opravljati svoje dolžnosti. Bodi torej čast in hvala Bogu, preblazeni D. Mariji, sv. Frančišku in sv. Antonu Padovanskemu.

br. R. G.

Nadalje naznanjajo svojo zahvalo: neka oseba od sv. B. za ozdravljenje živinčeta; V. B. tretjerednik na V. za ozdravljenje svojega sinu v nevarni bolezni; M. P. iz Maribora, da je našla zgubljene denarjevske bukvice; iz gor za ozdravljenje bolnika v nevarni bolezni po devetdnevni k presvetemu sercu Jezusovemu, kronani Mariji Devici na Sveti gori in sv. Antonu Padovanskemu; R. G. v L. za zdravje in razsvitljenje pri volitvi stanu; neketere osebe iz Vojnika za vslišano molitev zlasti v hudi bolezni neke osebe; F. P. v Br. za ozdravljenje po štiritedenski bolezni; H. B. v Lj. za ozdravljenje bratovo; F. K. za pomoč v dveh nevarnih skušnjavah; več oseb nazarske skupščine za prejete dobrote; L. H. v Mariboru sv. Antonu Pad. za vslišanje v neki posebni zadevi; M. J. iz G. Mariji Devici na Kostanjevici, sv. Jožefu, sv. Frančišku in sv. Antonu za vslišano prošnjo; M. K. sv. Jožefu za sprejem v samostan, zadovoljnost in terdno zdravje; A. F., kaplan in tretjerednik, za hitro rešitev iz hude bolezni in srečno doveršitev duhovnih vaj; P. J. K. sv. Antonu za vslišano molitev; H. D. iz R. Mariji Lurški, sv. Jožefu in sv. Antonu za ozdravljenje bolečin v gerlu; F. K. v Št. Vidu na Dolenjskem za ozdravljenje hude bolezni po čudodelni podobi Matere Božje v Brezji pri Dobu poleg Št. Vida in priprošnji sv. Antona Padovanskega.

skij ne vjema z gosp. Hostnikom, ako on le v glavnih stavkih zameče b o m, gosp. H. ga pa tako odločno zameče tudi v odvisnih. Sicer pa moram reči, da se gosp. H. moti, ako misli, da sem kaj pisal sê zavezanimi očmi, ne da bi bil vedel, kaj prav za prav hoče gosp. Lamurskij in kaj velja v stari slovenščini, moti se tudi, ako misli, da je dokazal „dovolj neopovržno, kako temeljito se moti o. Stanislav in kako „goloslovna je njega trditev o obćeslavjanskosti „b o m k a n j a“. Gosp. H. je dokazal le, kar sem jaz tako dobro vedel kaker on in nisem nigdar in nikjer tajil, da je perifrastični futurum exactum v stari slovenščini in stari ruščini primeroma precej redka prikazen, da se navadno nadomešča z doveršnim sedanjikom. Da se je perifrastični futurum exactum v staro slovenščino in staro ruščino od zunaj vklatil, to je sicer terdil, ali ni dokazal z ničemer, ker sklicevanje na neimenovane ruske učenjake, ki neki tako sodijo kaker on, ni noben dokaz. Nasproti pa sem jaz neke danjo (ne sedanjo) „obćeslavjanskost“, da rabim gospodovo besedo, perifrastičnega fut. exact. ne le „goloslovno“ terdil, temne dokazal z dokazi, kakersni v primerjajočem jezikoslovju sploh veljajo. Primerjajoče jezikoslovje uči, da so se razvili vsi razni slavenski jeziki iz enega prvotnega slavenskega jezika; besede in oblike, ki jih ima večina sedanjih slavenskih jezikov od neke danj, je imel vže prvotni slavenski jezik, to so obće slavenske besede in oblike. Mej take spada tudi perifrastična oblika doveršnega bodočnika, ki sem jo dokazal, seveda po Miklošičevih ne po svojih preiskavah („osnovanija b o i n o g o n e m o z e t a n i k u t o z e p o l o ž i t i p a č e l e ž e š t a g o“ 1. Kor. 3, 11), v večini slavenskih jezikov vsaj za staršo dobo. Od kod imajo to enako tvorbo vsi, ali rečimo večina slavenskih jezikov? Jaz sem navel namreč zglede iz stare slovenščine, bolgarsčine, hervaščine, serbsčine, male ruščine, stare ruščine in stare češčine. Od vseh teh je videl gosp. H. najprej le dva, staroslov. in staroruskega menda; pozneje mu je venderle tudi maloruski prišel pred oči. Skuša se ga pa znebiti. „Nekako obžalovanje“, piše, „vzbudil je v meni primer, ki ga navaja o. Stanislav v dokaz, da „b o m k a j o“ M a l o r u s k i. Primer je vzet, zaključujem iz njega besed, iz sintakse Miklošiča, ketere nimam pri rokah, kaker sem rekel.“ — Gotovo, iz sintakse Miklošiča je, jaz ga nisem iskal sam po Mali Rusiji. Miklošič pa upam, da si ga ni izmislil; ima jih še več, ki jih naj blagovoli pregledati gosp. H., ko dobi Miklošičevo knjigo v roke. Ako Maloruski zdaj ne govore tako, to čisto nič ne de; tudi Velikoruski zdaj ne govore več, kaker se bere v starih „pametnikih“. In če hoče gosp. H., jaz Maloruske naposled prav lahko pogrešam; staroslovenski, staroruski, starobolgarski, staroserbski, staročeški, ti jeziki meni popolnoma zadostujejo; kar je v njih enakega, to je prvotno slavensko, in ke bi si bila prvotna slavenščina tisto obliko tudi izposodila iz kakega neslavenskega jezika, vender je prvotno obće-slavenska, torej velja toliko, koliker n. pr. cirkev, kerst, križ, kralj, knez, vitez, tu j itd., kar ni prvotno nobeno sla-

venskega korena. Prav tako je bil stari futurum exactum obče-slavenski, tudi ke bi se dalo dokazati, da ga je slavenščina sprejela iz tatarskega, ali keterega koli si bodi barbarskega, ali sploh ptujega jezika. Ali tega gosp. H. ni dokazal; on ni do kazal, od kod je, iz keterega ptujega jezika, niti da po svojem bistvu ne more biti domača tvorba. Seveda misli na nemški vpliv. Jaz nemškega vpliva sploh ne tajim; v ruščini je more-biti celo očitniši ko v naši slovenščini. Kedo bi si upal pri nas pisati n. pr. bakenbarde, feljdjeger, fligeljman, galstuh, jagdtaš, jarmark, lager, landšaft, me-belj, mundštik, šlafrok, valjdsuep itd.? Ali prvotno slavenski fut. exact. ne more biti iz nemščine. Zakaj ne? Zato ne, ker nemščina nima tvorbe, po kateri bi se bil mogel posneti. Naš participium praeter. act. II. je nekaj posebnega, česar nimajo drugi jeziki, in vže iz tega moramo sklepati, da se ž njim ni moglo narediti nič po ptujih zgledih. Dalū je „einer der gegeben hat“; torej jes mī dalū: ich bin einer der gegeben hat, ich bin ein gegeben habender, ich habe gegeben — perfectum praesentis; bēahū dalū: ich war einer der gegeben hat, ich war ein gegeben habender, ich hatte gegeben — perfectum praeteriti; bāda dalū: ich werde sein einer der gegeben hat, ich werde ein gegeben habender sein, ich werde gegeben haben — perfectum futuri. Ako se je moglo reči v prvotni slavenščini jes mī dalū in bēahū dalū, se je moglo reči z enako pravico bāda dalū; ako je perfectum praesentis t. j. pravi perfectum in perfectum praeteriti t. j. plusquamperfectum dobro slovenski, mora biti pač ravno tako dobro slovenski tudi perfectum futuri t. j. futurum exactum.

Ali res je, da so bili vsi ti trije časi že po svoji naravi prvotno redki in potem so se mogli nadomeščati perva dva z aoristom*), poslednji z doversnim sedanjikom. Zlasti poslednje je bil jako priljubljen surogat, blizu kaker je mnogim daudanašnji papir ljubši od pravega zlatega ali srebernega denarja. Vender je papirnat denar le surogat, ki sam na sebi ni nič vreden; ravno tako doversni sedanjik sam na sebi ni bodočnik, naj se še tolikrat rabi zanj.

(Dalje prih.)

Novosti.

Duhovnega Pastirja posamezni zvezki tekočega letnika so še dobivajo in novi naročniki se vsaki čas zapisujejo. — V zalogi so še letniki 1887 in nadalje. Priloge **„Zbirka lepih izgledov“** je do sedaj izšlo 5 snopičev (1. zvezek) obsegajočih „Angeli — Čudeži“. Ti snopiči se dobé tudi posamezni, za naročnike po 30 kr., za druge po 60 kr.

Zbirka lepih izgledov podaja prav rabljivo stvarino za govornike in sploh za praktično dušno pastirstvo.

Katoliška Bukvarna v Ljubljani.

*) Jo. 4, 17 stoji „dobré reče“ očitno namestu „dobré jesi rekla“. Ali nasproti se zlasti namestu 2. ed. osebe aorista, ker je enaka 3. o. ebi, pogostoma rabi perfectum: vāzljubilā je jesi, ἠγάπησας αὐτοῦς, Jo. 17, 23. Tako posebno v molitvah, prim. Eucologium sinaiticum. — Luk. 15, 9: obrēt dragmā, ja že pogubihū stoji namestu bēahū pogubila: „našla sem dragmo, ki sem jo bila zgubila“. Takaj ima tudi gerski tekst aorist nam. plusquamper.: εὗρον τὴν δραχμὴν ἣν ἀπώλεσα.